

Verkennend natuuronderzoek locatie Tusveld te Rijssen

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en gebieden

Datum: 30-01-2012

Auteur: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor de locatie Tusveld in Rijssen bestaan herontwikkelingsplannen. Op het perceel staan enkele voormalige winkel- en woonpanden die gesloopt zullen worden en vervangen door nieuwbouw. Het betreft de locatie op de hoek van de Rozengarde, Julianastraat en Kerkstraat in het centrum van Rijssen. De [REDACTED] betreft een ruimtelijk ontwikkeling die getoetst dient te worden aan de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. In [REDACTED] natuuronderzoek uitgevoerd [REDACTED] van de geplande [REDACTED] van dit verkennend na-

[REDACTED] [REDACTED]

Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of de geplande ontwikkelingen in het plangebied kunnen leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of voor de ontwikkelingen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist is en of in het kader van de bestemmingsplanfase een dergelijke ontheffing of vergunning verleenbaar wordt geacht.

Figuur 1.2: Overzicht plangebied (rood omlijnd).

2 WETTELIJK KADER

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nb-wet, wijst de minister van EL&I gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nb-wet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EL&I – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitat-toets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (soort van tabel 1) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (soort van tabel 2) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverle-

ning van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (soort van tabel 3 [REDACTED]). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffings-mogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EL&I is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Het Structuurschema is inmiddels vervangen door de Nota Ruimte.

Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen [REDACTED] negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er andere belangen zijn die de [REDACTED] rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 Bureaustudie

3.1.1 *Werkwijze*

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl. Aan de hand van deze bureaustudie kan een inschatting gemaakt worden van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.1.2 *Natuurbeschermingswetgebieden*

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied De Borkeld op ca. 2,5km afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied en de beperkte effectafstand van de [REDACTED], kunnen (significant) negatieve effecten op natuurlijke habitats en/of soorten waarvoor natuurbeschermingswetgebieden zijn aangewezen op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechterings-toets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

Figuur 3.1.2: Overzicht begrenzing Natura 2000-gebied De Borkeld (geel gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode stip). Bron:gebiedendatabase EL&I.

3.1.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Rondom Rijssen liggen diverse EHS-gebieden, maar allemaal op meer dan 1km afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde EHS-gebied en de beperkte effectafstand van de [REDACTED], kunnen (significant) negatieve effecten op de EHS worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een “nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

Figuur 3.1.3: Overzicht begrenzing EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode stip). Bron:gebiedendatabase EL&I.

3.1.4 *Beschermde soorten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten in het plangebied. In het centrum van Rijssen zijn naast algemeen beschermde soorten als egel, huisspitsmuis en bosmuis alleen strikt beschermde soorten vleermuizen en broedvogels te verwachten. Op waarneming.nl zijn de broedvogelsoorten huismus, huiszwaluw en gierzwaluw bekend uit het centrum van Rijssen en de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

3.2 Verkennend veldbezoek

3.2.1 *Werkwijze*

Op 11 januari 2012 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden door een ecooloog. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten beoordeeld welke beschermde soorten er potentieel in het plangebied voor kunnen komen. Het veldonderzoek heeft derhalve een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

3.2.2 *Flora*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten in het plangebied aangetroffen. Het plangebied is geheel bebouwd en ligt in het stedelijk gebied van Rijssen. Op de muren van de gebouwen zijn ook geen beschermde soorten muurvarens aanwezig. Aanwezigheid van beschermde soorten planten kan derhalve worden uitgesloten.

3.2.3 *Vogels*

In de te slopen gebouwen zijn geen (sporen van) broedvogels als zwaluwen, huismussen of uilen waargenomen. De gebouwen zijn ook niet bijzonder geschikt als broedplaats voor deze soorten. Het pannendak van de bovenwoning boven het winkelpand zou door huismussen als broedplaats gebruikt kunnen worden. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen huismussen in het plangebied aangetroffen. Voor gierzwaluwen zijn geen geschikte nestlocaties achter scheve of kapotte dakpannen aanwezig.

Rondom de gebouwen is sporadisch begroeiing aanwezig waarin algemeen voorkomende zangvogels zouden kunnen broeden. Het verwijderen van begroeiing dient derhalve voorafgaand aan het broedseizoen van vogels plaats te vinden.

3.2.4 *Zoogdieren*

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen zoogdieren in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen specifiek biotoop voor beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. In de bredere omgeving aan de randen van Rijssen komen soorten als eekhoorn en steenmarter voor, maar in het plangebied zijn geen (sporen van) deze soorten aangetroffen. Algemeen voorkomende zoogdiersoorten als huisspitsmuis en egel zouden het plangebied als leefgebied kunnen gebruiken. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Vleermuizen

In de onderzochte gebouwen zijn geen (sporen van) vleermuizen aangetroffen. De (dak)constructies van de gebouwen zijn hiervoor echter wel geschikt. Bovendien bevat (een deel van) het winkelgebouw een spouw waarin vleermuizen zouden kunnen verblijven. De aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen kan derhalve niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de functie(s) van de te slopen gebouwen voor vleermuizen is noodzakelijk in de daarvoor geschikte onderzoeksperioden (mei t/m sept).

Foto 3.2.4: Voor vleermuizen toegankelijk spouwmuur.

3.2.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Er is in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig wat kan dienen als voortplantingsplaats voor amfibieën of leefgebied voor beschermde vissen. Het plangebied bevat ook geen specifiek landbiotoop (overwinteringsbiotoop) voor amfibieën. De aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën, reptielen en vissen in het plangebied kan worden uitgesloten.

3.2.6 Ongewervelden

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen specifiek geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

4 CONCLUSIES

4.1 Natuurbeschermingswet

De [REDACTED] leidt niet tot (significant) negatieve effecten op gebieden die zijn beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet. Nader onderzoek in de vorm van een verslechteringsstoets of een passende beoordeling is derhalve niet noodzakelijk en het aanvragen van een Natuurbeschermingswetvergunning niet aan de orde. De Natuurbeschermingswet staat niet aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur

De [REDACTED] leidt niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische verbindingszone. Het doorlopen van een “Nee, tenzij-toets” is derhalve niet noodzakelijk.

4.3 Beschermde soorten

De te slopen gebouwen vormen mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats voor beschermde soorten vleermuizen en huismussen. In hoeverre de te slopen gebouwen in het plangebied daadwerkelijk door vleermuizen en/of huismussen als vaste rust- en verblijfplaats worden gebruikt dient nader onderzocht te worden aan de hand van aanvullend veldonderzoek.

In het plangebied is verder sporadisch begroeiing aanwezig waarin algemeen voorkomende soorten zangvogels zouden kunnen broeden. Het verwijderen van begroeiing dient derhalve buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd te worden.

Verder zijn enkele algemeen voorkomende soorten te verwachten zoals huisspitsmuis en egel. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Andere beschermde soorten zijn niet in het plangebied aangetroffen en hier ook niet te verwachten vanwege het ontbreken van specifiek geschikt habitat voor deze soorten.